ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА ЗА РЕЛИГИОЗНА И ЦЪРКОВНО-ОБЩЕСТВЕНА ПРОСВЕТА

ГОДИНА CIX, БРОЙ 17 | СОФИЯ, 16-30 СЕПТЕМВРИ 2008 г. | ЦЕНА 0,60 лв.

e-mail: synpress@dveribg.net

ИНТЕРВЮ
Днес в Русия държавата се вслушва в гласа на Църквата
стр. 4-5

100 години от обявяването на независимостта на България
стр. 6

Напусна ни големият църковен историк проф. Тодор Събев
стр. 7

СВ. РОМАН СЛАДКОПЕВЕЦ

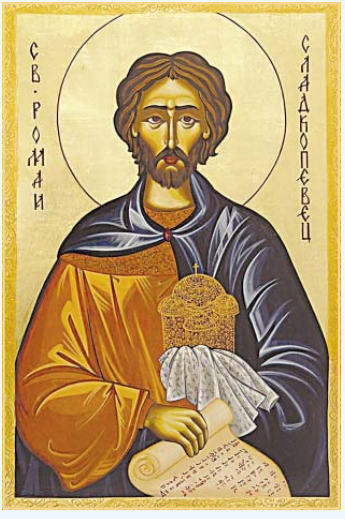

Преп. Роман, наречен Сладкопевец, по произход бил грък. Роден е в сирийския град Емеса в средата на V век. След като получил подходящо образование, той започнал да служи в храма „Възкресение Христово" в Бейрут. По-късно се преместил в Константинопол и станал киурик в патриаршеския храм „Св. София". Бил много усърден в богослуженията, макар че не се отличавал нито с особен глас, нито с музикален слух. Но патриарх Евтимий го обичал заради искрената вяра и добродетелния му живот. Това предизвикало ревността на някои църковни служители, които започнали да притесняват Роман и дори да му пакостят. По време на едно от богослуженията преди празника Рождество Христово избутали св. Роман на амвона и го накарали да изпълни някои от песнопенията. Храмът бил препълнен с богомолци; служел самият патриарх, а на богослужението присъствали императорът и придворните му. Смутен и изплашен, св. Роман запял фалшиво, с треперещ глас и се поправил пред цялия народ.

Съкрушен и измъчен, той се прибрал у дома си и цяла нощ се молил пред иконата на Божията Майка, като излиял мъката си. Призори св. Роман заспал и насън му се явила св. Богородица, която му подала свитък хартия и му казала да го изяде. И станало чудо: св. Роман получил красив и мелодичен глас, както и поетичен дар. Вдъхновен от станалото чудо, той написал знаменития кондак на празника Рождество Христово: „Девицата днес раждa Свръхестественния..."

На другия ден св. Роман дошъл в храма на вечерното богослужение преди Рождество Христово и помолил да му разрешат отново да пее от амвона. Този път той с прекрасен глас изпълнил съставения от него химн „Девицата днес" и предизвикал всеобщ възторг. Народът започнал да го нарича Сладкопевец и отпразвал св. Роман украсяват богослуженията със своето прекрасно пеене и вдъхновени молитви.

Той станал учител по пеене в Константинополи и един от най-известните църковни песнописци. За неговите се считат над хиляда молитви и химни за различни празници.

Св. Роман починал през 556 г. Паметта му се отбелязва на 1 октомври.

СВ. ЛИТУРГИЯ В ДЕНЯ НА СОФИЯ

С празнична св. Литургия в старинния храм „Св. София" на **17 септември** – Св. мчци София, Вяра, Надежда и Любов – беше отбелязан Денят на столицата. Богослужението оглави Стобийският епископ Наум, главен секретар на Св. Синод, в съслужение със Знеполския епископ Йоан, викарий на Софийския митрополит, Великия епископ Сионийски, ректор на Софийската духовна семинария, архимандрит Григорий, протосингел на Софийска митрополия, архимандрит Йоан, началник отдел „Богослужебен" на Св. Синод, архим. Дионисий и предстоятели на столични храмове.

Негово Светейшество Българският патриарх Максим взе молитвено участие в св. Литургия.

Храмът беше изпълнен с множество богомолци, дошли за празника. На богослужението нямаше представители на ръководството на града и на държавата.

Слово за празника произнесе предстоятелят на храм „Св. София" прот. Ангел Ангелов. Той отбеляза, че в забързаното си ежедневие забравяме, че живеем в Божия град – града, посветен на Божията Премъдрост, т. е. на Исус Христос.

На стр. 2

СЕДМИЦА НА ПРАВОСЛАВНАТА КНИГА ВЪВ ВАРНА

От **8** до **14 септември** във Варна се състоя юбилейната десета Седмица на православната книга. Форумът тази година съвпадна и с провеждането на фестивал на Балканския православен младежки съюз, който избра морската ни столица за отбелязването на 15-годишнината от основаването си.

Единствено по рода си ежегодно събитие в нашата страна, Седмицата на православната книга има за цел популяризиране на православната християнска духовност и книжнина.

И тази година любезните домакини и съорганизатори дадоха възможност за срещи, споделяне на опит, идеи и контакти на обединени от православната си вяра представители от различни епархии и поместили православни църкви.

В продължение на една седмица бяха представени православни издателства, новоизлезли книги, филми с православна тематика и бяха дискутирани актуални за

Епископ Атанасий, митрополит Кирил, епископ Иларион и водещиям о. В. Шаган по време на работна сесия (от дясно на ляво)

православието проблеми. Благодарение на добрата организация събитието се превърна в истински празник на духа и вдъхнови участниците и гостите за още по-усърдна работа на Господнята нива.

Съорганизатори и спонсори на събитието тази година бяха: Варненската и Великопреславска св. митрополия, Балканският православен младежки съюз (BOYA), Община Варна, Международният фонд „Единство на православните народи", Духовно-просветният център „Св. архангел Михаил" и др.

Основната тема на Седмицата на православната книга тази година бе „Църквата – духовната просвета и християнското образование". За да изнесат доклади по темата и да вземат участие в обсъжданията, дойдоха представители на Българската, Руската, Сръбската, Румънската, Албанската, Еладската, Македонската и на Чешката и Словашка православна църква, представители на богословски школи, православни издателства и др.

На стр. 3

Св. Литургия в Деня на София

От стр. 1

За това трябва да ни напомня древният храм „Св. София“, издигнат на най-високото място в града и осветен от стъпките на св. Атанасий Велики, храм, който през времето на патриарх Дамян е бил и патриаршеска катедрала. В словото си о. Ангел наблегна на това, че трябва да се стремим да добием добродетелите вяра, надежда, любов и мъдрост, за да можем да влезем в Премъдростта Божия, т. е. в царството Божие. Накрая завърши с призива: да устремим сърцата си към Господа, Закрилника на нашия град!

В края на св. Литургия Неговo Светейшество патриарх Максим поздрави

богомолния народ с празника и честити на софийци Деня на София.

По-късно пред храма се състоя тържествена церемония по вдигане знамето на столицата.

На церемонията присъстваха президентът Георги Първанов, председателят на Народното събрание Георги Пирински, министър-ът на културата Стефан Данаилов, председателят на Столичния общински съвет, народни представители и общински съветници. Неговo Преосвещенство Зиепоклонният епископ Йоан заедно със столични свещеници извърши водосвет за здравето на гражданите на София и благоденствието на града.

Молебен за първия учебен ден

С архиерейска св. Литургия в патриаршеската катедрала „Св. Александър Невски“ бе отбелязан празникът Кръстовден. Богослужението оглави Зиепоклният епископ Йоан, викарий на Софийския митрополит.

След това епископ Йоан в съслужение със столични свещеници отслужи молебен за успешно начало на учебната година, в който призова Божието благословение и закрила над българските ученици и учители.

„Всяко добро дело трябва да започваме с изпросване на Божието благословение“, каза епископ Йоан след молебена. Той отбеляза, че за да даде добър плод една наука, за да се изобрази Христос в душите на нашите деца, е необходимо да се погрижим не само за това те да натрупват знания, но и да познават Бога, да се стремят към Него. Архиерят постави отново

проблема с нерешения въпрос за религиозното образование в българското училище. „Нашата църква вече не моли, тя настоява учебният предмет “Религия“ да стане задължителен за българските ученици“, каза епископ Йоан. Той пожела на всички ученици, учители и родители успешна учебна година и дръзновение в Бога.

Полагане на кръста на храма „Всех Святих“ в Русе

На **14 септември** светата Православна църква чества празника Въздвижение на честния Кръст Господен. След тържествената архиерейска Св. Литургия, отслужена в катедралния

храм „Св. Троица“, Неговo Преосвещенство Месемврийският епископ Яков, викарий на Русенския митрополит, в съслужение със свещеници от Русе извърши освещаването на кръста за купола на църквата „Всех Святих“.

Много русенци присъстваха на това историческо за града събитие. Възтанояването на разрушения преди 33 години храм изпълва с дълбоки душевни преживявания сърцата на всички присъстващи.

Специален гост на тържеството беше президентът Георги Първанов.

„Днес се прави важна стъпка към заличаването на една историческа несправедливост. Всички ние трябва да се попитаме доколко вярата има важна роля за всеки един от нас. Ако нашата нация е оцеляла, то е защото през всички години народът ни е успял да запази две неща – Църквата и училището. Русенци за поредан пъ показват едно много изострено чувство за историческа памет и приемственост, което винаги е отличавало този град“ – каза държавният глава.

На поставянето на кръста присъстваха и конзулът на Русия в Русе г-н Николай Хохлов, Красимир Каракачанов и кметът на Гюргево Лучиян Илиеску.

При започването на водосвета за духовна радост на всички присъстващи и като белег на Божията любов и утеха дъждовните облаци се разсеяха и слънцето се показа. Това Божие чудо е белег и на надеждата за по-пълноценен духовен живот на русенци, които ясно осъзнават, че съ сбъдването на построената през 1886 г. църква „Всех Святих“ в атмосферата на града се усещаше една празнота.

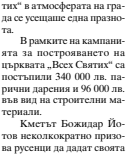

В рамките на кампанията за построяването на църквата „Всех Святих“ са постъпили 340 000 лв. парични дарения и 96 000 лв. във вид на строителни материали.

Кметът Божидар Йотов неколкократно призова русенци да дадат своята лепта за довършването на историческия храм. Сам той дари селтемврийската си заплата за довършителните работи.

Св. Синод протестира заради съкратените експерти по „Религия“ в София и Пазарджик

От **1 септември** старшите експерти по предмета „Религия“ в регионалните инспекторати по образованието в София-град и Пазарджик са съкратени. Това се наложило поради преструктуриране на инспекторатите. От 1 септември е пенсиониран главният експерт по „Религия“ Панчо Василев и досега на неговото място не е назначен друг. Съкращаването на старшите експерти се обяснява с намаляването на щатните бройки в регионалните инспекторати. В същото время обаче на мястото на съкратения експерт по „Религия“ в Пазарджик е назначен PR-специалист. Засега са запазени местата на експертите по „Религия“ в Пловдив, Варна, Русе и Разград.

Би трябвало да се отбележи, че София и Пазарджик са градовете, в които се сформират най-много гръци за изучаване на религия, но въпреки това именно там експертите са съкратени.

Усилията и настояванията пред МОН за назначаване на експерти по „Религия“ в регионалните инспекторати отне години. През 2005 г. това стана факт и бе отбелязано като добра тенденция към утвърждаването на предмета „Религия“ в българското образование. Съкращаването точно на тези експерти сега може да се тълкува като опит да се изолира и премахне религията от българското училище.

След провала на преговорите за въвеждане на задължителен предмет „Религия“ през миналата есен, ограничаването на финансирането на СИП и ЗИП „Религия“ чрез делегиране бюджети, както и сегашното съкращаване на експертите по предмета, сякаш очертават една тенденция за постепенното премахване на „Религия“ от програмите на училищата. Като се прибави и фактът, че тежките условия на работа отказват всяка година все повече богослови от учителската професия, нещата изглеждат още по-зле.

На **15 септември** Св. Синод на БПЦ е изпратил писмо до министъра на образованието Даниел Вълчев, в което архиереите изразяват безпокойството си от съкращането на щата за главни експерти по „Религия“ в София и Пазарджик. В писмото се казва още: „Предвид спецификата на учебния предмет „Религия“, на духовното образование въобще и във връзка с намеренията на българското правителство да бъде въведен предметът „Религия“ в задължителната общеобразователна училищна подготовка, настояваме да бъде запазено щатното място за главен експерт по „Религия“ в МОН. Молим и за вашето съдействие в регионалния инспекторат по образование в София-град и Пазарджик своевременно целево да бъдат отпуснати допълнителни щатни места над бройката, определена с новото щатно разпределение на длъжностите.“

Засега от образователното министерство няма отговор на писмото на Св. Синод.

В Русе ще се строи параклис в Дом за възрастни хора

На **16 септември**, ден преди празника на светите мъченици Вяра, Надежда, Любов и майка им София, Месемврийският епископ Яков, викарий на Русенския митрополит, в съслужение със свещници от Русе извърши полагане на основен камък за параклис в Дома за възрастни хора с деменции „Приста“. Параклисът ще бъде посветен на св. мъченици Вяра, Надежда, Любов и София. Автор на проекта е епархийският съветник арх. Цвети Русинов.

След освещаването на основния камък епископ Яков, последван от кмета на Русе Божидар Йотов, лидера на ВМРО Красимир Каракачанов и председателя на Общинския съвет на гр. Русе и член на национално-то ръководство на ВМРО Искрен Веселинов, направиха първата копка под формата на кръст на мястото, където ще се изгради новият православен храм.

„За мене действително е чест да присъствам на първата копка на параклиса, който ще направим в Дома за стари хора, защото една държава и едно общество се познава дали е зряло и нормално, по отношението към възрастните хора – тези, които десетилетия наред изграждаха България, тези хора, които дадоха здравето, а някои от тях и живота си за това, България да бъде по-красива, по-успешна“ – каза г-н Каракачанов.

На мястото, на което ще се издигне параклисът, беше поставен дървен кръст.

Дякон Кирил СИНЕВ

Обновление на българския храм „Св. Константин и Елена“ в Одрин

На **14 септември** в Одрин, Турция, беше осветена българската църква „Св. Константин и Елена“. Това е вторият български храм в турския град, разположен само на 15 км от българската граница. Той беше възстановен през тази година със средства от българското правителство, отпуснати чрез Дирекция „Вероизповедания“ на МС.

Обновлението, т. нар. нетъпно освещаване (водосвет с полагане на свети антиминс), извърши Русенският митрополит Неофит в съслужение с главния секретар на Св. Синод на БПЦ, Стобийски епископ Наум, свещници от България и дякон Иван Тетков от София.

Иван Желев, директор на Дирекция „Вероизповедания“, на архитекти, строители и др. Накрая проф. Желев получи и златния почетен знак на Министерството на външните работи на България от името на министъра за „особен принос за съхраняването и възстановяването на българските културно-исторически паметници на територията на Република Турция“.

Храмът ще остане отворен за посетители, но в него не се предвижда да има редовни богослужения поради липса на втори свещеник в града и най-главното – на православни вярващи.

СЕДМИЦА НА ПРАВОСЛАВНАТА КНИГА...

От стр. 1

8 септември

По традиция форумът започна с отслужването на света Литургия, оглавена от почетния гост – Негово Високопреосвещенство Екатеринодарския и Кубански митрополит Исидор от Руската православна църква. В съслужение с него бяха: домакинът – Варненски и Великопреславски митрополит Кирил, архиепископът на Томис (Констанца) Теодосий от Румънската православна църква, Банатският епископ Никанор от Сръбската православна църква, Виенският и Австрийски епископ Илларион Алфеев от Руската православна църква, а от Българската православна църква участваха и Старозагорският митрополит Галактион и Стобийският епископ Наум, секретар на Св. Синод. В богослужението взеха участие и много други свещенослужители от различни поместни православни църкви.

Вчерта от 18 часа в голямата зала на Дома на военноморския флот се проведе тържественото откриване на форума със слово на Варненския и Великопреславски митрополит Кирил. Той изтъкна нарасналата роля, авторитет, популярност и значение на Седмицата на православната книга, обяви тазгодишните части на форума и ги приветства с „добре дошли".

От името на Негово Светейшество Българския патриарх Максим приветствие към участниците и гостите прочете главният секретар на Светия Синод Стобийски еп. Наум. От името на светейшия Московски и на цяла Русия патриарх Алексий II и по поръчение на Екатеринодарския и Кубански митрополит Исидор, оглавяващ делегацията на Русия по повод 130-годишнината от Освобождението на България, приветствие поднесе председателят на МФ ЕПН проф. Алексеев.

След това бе представена новоизлязлата книга на митрополит Кирил „Подвигът на болярина полковник Николай Киреев и Освобождението на България". За главния герой на книгата и повода на написването й говори нейният автор.

Тържествената вечер продължи с концерт, посветен на 130-годишнината от Освобождението на страната ни от турско робство. В концерта взеха участие духовият оркестър на Военноморския флот, хорът към катедралния храм „Св. Успение Богородично", фолклорни формации. Бе представен за първи път пред варненската публика спектакъл, посветен на мъченическия подвиг на Гана Кривенска, създаден с благословението на митрополит Кирил.

Присъстваха членовете на официалната делегацията на Русия по повод годишнината от Освобождението на България, участниците и гостите на форума от страната и чужбина, представители на общинската власт, граждани на Варна.

Епископ Илларион Алфеев по време на лекцията си

9 септември

Сутрешните заседания започнаха в 10,00 ч. в залата на Духовно-просветния център при храм „Св. архангел Михаил" със семинар на тема „Църквата и духовната просвета и християнското образование – I. Организация, цели и задачи на църковните училища и духовно-просветните центрове".

С встъпителни думи към участниците се обърна Варненският и Великопреславски митрополит Кирил. След това водещият семинара протойерей Василий Шаган даде думата на именитите богослови на нашето време Захумско-Херцеговачки епископ Атанасий Йевтич от Сръбската православна църква и Виенски и Австрийски епископ Илларион Алфеев от Руската православна църква.

Докладът на епископ Атанасий бе на тема „Мисията на Църквата и нейната методика". Мисията на Църквата според еп. Йевтич е да прави хората „Нова твар", благодарение на тя преобразява, а методът – да ги въцерковява, да ги прави членове на Тялото Христово – Църквата, която благодатно възраства в Царство Божие. Епископ Атанасий подчерта, че евангелизацията не бива да се изчерпва с образование, с предаване на познание за вярата. Нужно е и превръщането на човека в движещ се кръст, чието отношение по вертикалата се изразява в общение с Бога, а отношението по хоризонталата се изразява в общение с другите, с ближните.

На „Степените и формите на духовната просвета" бе посветил своя доклад епископ Илларион Алфеев. В своя доклад той изтъкна, че светите отци и учители на Църквата не са завършен веднъж за винаги блок и да се твърди, че днес не може да се роди нов „Василий Велики" или нов „Атанасий Велики", би означавало да твърдим, че Светият Дух е напуснал Църквата. Като важен и достоверен източник на богословски познания еп. Илларион изтъкна богослужебните текстове като древен и проверен от времето и молитвеността източник на богословски познания. Затова според докладчика богослужебните трябва да се сверява с богослужебните текстове, а не богослужението да се променя и нагажда съобразно развитието на богословието, както правят протестантите. Съхранявайки непроменено богослужението, Православието съхранява и това точно мерило за неподправеност на богословието.

Семинарът продължи с въпроси към еп. Атанасий и еп. Илларион и дискусия по поставените проблеми.

Вечерта в пленарната зала на Община Варна бяха представени най-новите издания на Издателския отдел към Международния обществен фонд „Единство на православните народи", който бе представен в Варна от неговия президент проф. Алексеев, от представяща за България г-жа Елисавета Миленова и от директора на издателството г-жа Елена Каминская.

Лекция на тема „Традиционните и либералните ценности в спора за ролята на Православието за процесите на все по-категорично изтласкване на традиционните християнски ценности, в това число на православието, от либералните ценности, издигани от Западната цивилизация в ранг на закон.

10 септември

В рамките на семинара, посветен на темата „Църквата и духовната просвета и християнското образование – II. Действия и форми на работа за осъществяване на духовна просвета", бяха изнесени докладите: „Катехизическата мисия на Църквата" от протойерей Ян Зозуляк, представител на Чешката и Словашка православна църква, и „Мисията на Църквата сред иноверци" от протойерей Евгений Воробьов – свещенослужител на Руската православна църква в гр. Алма Ата, Казахстан.

За присъстващите бе интересно да разберат, че в земите на днешен Казахстан християнството прониква още през IV в., много по-рано, отколкото в Киевска Русия, и просъществува там до XIV в. Днес на около 6 мил. мюсюлмани се падат около 300 хиляди християни, а на 5 340 джамии – 306 църкви.

Вечерта пленарната зала бе препълнена с желаещи да проследят българската премиера на нашумелия и предизвикал оживена дискусия в Русия филм „Гибелта на империята – византийският урок". Филмът бе предшестван от архимандрит Тихон (Шевкунов), игумен на Сретенския манастир в Москва, водещ и автор на сценария на филма. Прожекцията на филма предизвика бурни аплодисменти от страна на зрителите. След това архимандрит Тихон запозна присъстващите със замисъла и осъществяването на филма и отговори на поставените му въпроси. Архим. Тихон представи и Издателството къмръководения от него Сретенски манастир, което годишно издава по 200-300 нови заглавия богослужебна и богословска литература.

На прожекцията присъства и генералният консул на Русия във Варна г-н Анатолий Шелкунов, с чието съдействие бе филмът е предоставен на домакините, погрижили се от своя страна за превода и субтитрите.

11 септември

От 14 ч. във Фестивалния комплекс на гр. Варна се състоя официалното откриване на Фестивала на Балканския православен младежки съюз. Пред събралите се младежи от всички православни балкански страни, участващите и гостите във форума, приветствие поднесе Негово Високопреосвещенство Варненски и Великопреславски митрополит Кирил. От името на генералния секретар на Балканския православен младежки съюз (BOYA) – г-н Янис Зервос, говори, отец Сорин от Румъния – член на Управителния съвет на BOYA, и представи петнадесетгодишното съществуване на организацията.

Лекция на тема „Новата твар в Христа" изнесе Варненският и Великопреславски митрополит Кирил, а за „Промисъла Божий в живота на човека" говори архим. Тихон Шевкунов.

Вечерта своите издания представиха представителите на събското Паволиано издателство „Дуга книга", прекрасно справящо се с трудната задача да издава православни книги за деца.

След това епископ Атанасий Йевтич изнесе лекция на тема „Литургия и духовност".

12 септември

Гостите и участниците в Седмицата на православната книга и във Фестивала на Балканския православен младежки съюз бяха запознати със забележителностите на гр. Варна: храмовете, археологическия музей и античните паметници.

Вечерта участниците в двата форума и жителите на Варна имаха удоволствието да се срещнат с Негово Високопреосвещенство Сливенски митрополит Йоаникий. Той говори по темата „Катехизацията и духовната просвета в България днес" и отговори на много въпроси. Гостът бе представен от високопреосвещения Варненски и Великопреславски митрополит Кирил, който все участие и в последвалата дискусия.

Същата вечер г-н Дарин Алексиев представи две книги, дело на неговото издателство: „Пътят на богопознанието" от преп. Юстин Попович и „Писма за духовния живот" (писмата до граф Спренски) от св. Теофан Затворник – и двете цената „Православие и глобализация" на архиепископа на АПЦ Анастасий (Янулатос), дългогодишен професор и бивш декан на Атинския богословски факултет.

Десетото юбилейно издание на Седмицата на православната книга и Фестивалът на Балканския православен младежки съюз приключиха своята дейност с отслужването на света Литургия в катедралния храм-паметник „Св. Успение Богородично" от Варненския и Великопреславски митрополит Кирил. В съслужението взеха участие представители на всички поместни православни църкви, взели участие във форума.

Архим. Тихон Шевкунов, еп. Атанасий Йевтич, прот. Василий Шаган и свещ. Инца Тодоров

Александра КАРАМИХАЛЕВА

Старецът Тихон на кубинското десето издание на Свидетелят на православната книга във Варна, където той, освен че представи нашумелия си филм „Гибел на кивиерата – визионтиите кръст", имаше и среща-разговор с основните лектори на сборнето, посветено на отбелязването от него монашеско братство на Сретенския манастир – разказа в самия център на многолюдния Москва-град стоте на Кремъл. Помолих го да разкаже накратко за това какъв е служил и при чиитеедите на „Дъровен вестник" и той с готовност се съгласи.

– Манастир манастир е най-малкият в Москва. Ние сме най-малкото – заеме се той, – макар да е част от патриархията, нашият манастир зависи пълно по-малко от декан. Братството ни е от 40 монаси – предимно млади хора, живи в манастира преди 16-12 години. Местоположението на манастира, тяма, че се намира в самия център на Москва, обуславя и нашето служение.

За мен, работа се, от първостепенно значение е богослужението. Тоа мисте е проникнат с кръста на моето мъченичество. Десетгодина наред, по времена на комунизма, в манастира се е помещавал ЧК, КГБ, различни следствени служби, тоа за разпитания, измъчвани и избивани хиляди хора.

От самото начало, след възобновяването му преди 15 годин, когато тяма е имало само 4 монаси, в манастира всекидневно се служи на Литургия. Тоа ни е залог за дадоха сила, укрепение, изправяне на пътя, залог за Божия ред и ръководи и решения за всичките ни.

Второят аспект на нашето служение са мисионерството и катехизацията. Просветата е нашето задание, поставено, вдъхновено ни от светейшия патриарх Алексий II, а ние изпълняме моето задание и тяма на: сила: да лекции, редактиране, преводене, отговаряне на писма, работа се, за разпространение на нашите издания. Към нашия манастир е регистрирано голямо издателство за богослужебни книги. Тоа е единствено, което не е изгорено, ограбено, разрушено, а работа се, за разпространение на нашите изданя

Ретро

Молебен в София за независимостта през 1908 г.

След провъзгласяването на независимостта на България на 22 септември 1908 г. в Търново, на 29 септември цар Фердинанд тържествено е посрещнат в София. От специално построената на Орлов мост арка, той стигна пеша до катедралния храм на столицата „Св. Неделя", като през целия път минава пред шпалир от възторжен народ. Пред църквата цар Фердинанд е посрещнат от Софийския митрополит Партений, народни представители, генерали, висши военни, видни столичани. Митрополит Партений и храмовото духовенство отслужили молебен по повод великото за страната събитие.

За това разказва „Църковен вестник" през 1908 година.

„В съборния храм, преди да почне благодарственото молебствие, Негово Високопреосвещество се обърнал към Негово Царско Величество със следната реч:

„Ваше Величество, през дълги, дълги години, след много перипетии, българинът вижда днес възобновено своето царство во главе със своя венценосец цар Фердинанд I – цар на българите. Благословен е Бог и препрославено е Неговото име. Нека бъде Божия воля... Славното събитие – независимостта на отечеството – е отредено от Неговата крепка десница. Преголяма е Божията милост. Нека всички да преклонят глава пред престола на Царя на царете, източник на всички власти и престоли.

Царю, надарен сте от Бога, чрез народа, с дар скъп и славен, но колкото славен, толкова и тясно свързан с изпитания за възнаграждения. Комуто се много дава, много се от него и изисква. Но дерзайте, Ваше Величество – царю български! Разширете стъпките си. Бог е ваш пътеводител и народа ви – българският народ ще последва всяка ваша крачка без колебание и с пълна увереност във вашата бащинска любов, засвидетелствана многократно, ще ви бъде благопокорен.

А Църквата и ние, нейните служители, ще отправяме към Бога топли молитви за августейшия наш господар и неговата августейша съпруга, царица Елеонора, за укрепване на династията,

за преуспяване на благите начинания, за щастието на отечеството и благоустроеното на Църквата ни при вашето дълголетие, честито и мъдро царуване. Буди имя Господне благословено от нине и до века. Амин."

Негово Царско Величество цар Фердинанд, трогнат от речта, доближил подир молебствието Негово Високопреосвещество и му благодарил горещо за съдържните и гореци пастирски молитствувания. Царят завършил с тия думи:

„Молебенът, който ми отслужихте, е едно великолепно и епохално събитие и за това още веднъж ви благодаря. Днешното ми идване в столицата съществено се отличава от миналите: сега народът и царят се сляха в едно."

ЦВ, бр. 40/1908 г.

Църквата и свещенството

Нови задачи пред Българската църква

Актът на 22 септември в Търново създаде нови задачи за Българската църква. Тия задачи са толкова деликатни, колкото и тежки. Тяхното разрешение се налага. Стоящите начело на Българската църква схващат това, както и дълга да се запази онова, което българският народ е изразил в тържествените актове за своето църковно устройство.

Провъзгласяването на независимостта на България в търновския храм „Св. 40 мъченици"

Новите задачи изискват усилия и такт, но не само от управляващите църковни кръгове. Задачите са общонародни. Като такива, от тях трябва да се проникнат всички членове на Българската църква. На тях трябва да работят всички фактори.

Българският народ има една вяра, едни чувства, едни традиции. Това са неговите органически връзки. Тия връзки, по-силни от онръдната на тяга и на робството, трябва не само да се съхранят, но и да се укрепят. На това е работила и работи Църквата. А тя е работила всякога и неуморно. Тя, измежду всички фактори, е единствената, която никога не е напускала нито паството си, за което работи, нито дълга, който има към паството си. Било е време, когато тя е работила сама. Знае се, както това време, така и онова, което тя е постигнала в него. Ней предстои да работи и в бъдеще в известни точки на своята област, но не вече сама. Тя е честита, че за новите задачи, които превратът на 22 септември създава, има енергията и готовността на редица фактори. Остава само да бъде оценена еднакво от всички фактори ролята, която й предстои, и важността на посланието, което времето й налага. От това ще зависи успехът ѝ.

Има едно мнение, че Българската църква е завършила своята роля. За щастие, това мнение е на едно малцинство, което изобщо не е доволно от днешния обществен строй. Българската църква не е анахронизъм. Тя е била главен фактор в миналото, в основите на което е турила най-големия камък. Тя е важен фактор и днес, ще пребъде такъв и в бъдеще. Всеки може да си представи, какво би било положението на нашите неосвободени сънародници без своя родна църква. Като фактор с важна роля и с още по-важно послание между нашите сънародници отвъд Рила, Българската църква има право на всенародна подкрепа. Тя е за пастото, а не пастото за нея. Тя е хранителка на вярата и надеждата, които крепят българския народ. Тя е любовта, която всякога съгрява народа. Но сторено ли е за нея всичко, каквото трябва? Прави ли се за нейните служители онова, което се прави за другите обществени служители?

Факт е, че досега малко внимание е обърнато и малко нещо е сторено от държавата за Църквата. Може да се каже, че поддръжката на Църквата най-малко тежи на държавния бюджет. Църковните служители далеч не получават онова, което другите обществени служители. Те са оставени да се доподържат с подяния, понеже добавеното възнаграждение, което им отпуска държавата, е недостатъчно. Макар да е обръщано внимание на окаяното материално положение на свещенството и да е настоявано да се подобри, никога не се е намирало нито благоевремие, нито пък бюджетна възможност да се стори нужното и справедливото. Всякога е липсвало за това нещо добро желание там, дето трябва. Ако имаше такова желание, намерило би се време, намерили би се, ако се подиреха, и средства. По една заблуда, мнозина мислят, че църковните служители, подир добавеното възнаграждение, което им се отпуска от държавата, са поставени добре материално. Това е една погрешна мисъл. Против нея протестира окаяното материално положение на по-голямата част от свещенството. Неведъкъ е посочвано на същото това място, колко окаяно е положението на свещениците, с какви лишения се борят те и колко тяхната мизерия ги ороня в очите на пастото им, както и колко тя ороня и самото тяхно призвание. Оставени последни в грижите на държавата, те са последни и в грижите на самото своє паство. Тям дават намръщено като на просяци онова, което им се следва за вършени треби. Често пъ и нищо не им дават сиорашите, които се борят, като тях, с люта немотия. И това положение ще продължава дотогава, додето държавата не се заинтересува за материалното положение на църковните служители със същото присъще, с каквото се грижи за държавните. Не е, мислим, оправдано да се ороня в лицето на свещенството Църквата, на която времето възлага тежко послание. Интересите на православния български народ налагат да се постави Българската църква така високо, както е високо призванието ѝ. Тя трябва да се отличи и издигне по устройство и нареда над другите православни църкви в полуострова. Тя трябва да се издига и отличава така, както и българската държава.

Издигната и поставена така, Българската църква ще изпълни с по-голям успех своето тежко призвание – да запази в своето лоно целокупния български народ.

Духовното и културно единство на българския народ е задача на българската държава. На това единство всецяло е посветена Българската църква. Тя работи за него. В дните духовни семинарии, които има, тя си е предначертала да приготви просветени църковни служители, които с достойнства си да привличат християните, да закрепят вярата им и да ги привързват към родната им Църква. Тя си е предначертала да привлече всички способни духовни вълнтаници и да ги направи апостоли на призванието, което има. Но за да постигне това, тя има нужда от подкрепа. На първо място трябва да се яви държавата да подкрепи усилията ѝ. Най-ефикасна подкрепа, която тя очаква, е да се подобри материалното положение на свещенството. Додето това не стане, Църквата ще гледа със съжаление, как я напускат нейните вълнтаници, защото не искат да се излагат с нищожно добавено възнаграждение на лишения и срам. Стоящите на чело на Църквата имат пълна вяра в респективното министерство на изповеданията. Те вярват, че то е обърнало надлежно внимание на техните представления да се предвиди за свещенството възнаграждение, на каквото има право. Само така ще се привлечат способностите в свещенството и ще се издигне Църквата.

ЦВ, бр. 41/1908 г.

100 години от обявяването на независимостта на България

На 12 септември с молебен, отслужен от Великотърновския митрополит Григорий, в катедралния храм на Велико Търново „Рождество Богородично" бяха открити националните тържества във връзка със 100-годишнината от възстановяването на независимостта на България.

На молебена присъствха лидерът на НДСВ Симеон Сакскобургготски, националният омбудсман Гиньо Ганев, директорът на Дирекция „Вероизповедания" на МС проф. Иван Желев, министри, народни представители.

Празненствата продължиха на **13 септември** с тържествена сесия в сградата на Учредителното събрание във Велико Търново. Богослужбите факултет към СУ бе представляван (освен от проф. Желев) от зам.-декана доц. Ан. Омарчевски и от гл. асистент Ивайло Шалафов, който е и член на Националния инициативен комитет за честване годишнината от възстановяването на независимостта на България.

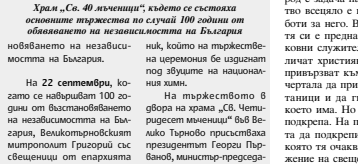

Храм „Св. 40 мъченици", където се състояха основните тържества по случай 100 години от обявяването на независимостта на България

На **22 септември,** когато се навършват 100 години от въстановяването на независимостта на България, Великотърновския митрополит Григорий със свещеници от епархията отслужи св. Литургия в храма „Св. Четиридесет мъченици" в старата столица.

След богослужението митрополит Григорий произнесе слово за важността на честването събитие – обявяването на независимостта на България.

По-късно архиерея освети българския трибагреник, който на тържествена церемония бе издигнат под звуците на националния химн.

На тържеството в двора на храма „Св. Четиридесет мъченици" във Велико Търново присъстваха президентът Георги Първанов, министър-председателят Сергей Станишев, председателят на Народното събрание Георги Пирински, кметът на Велико Търново Румен Рашев, представители на близо 40 дипломатически мисии в страната, депутати, представители на различни държавни и местни институции.

✝ IN MEMORIAM

Напусна ни големият църковен историк проф. Тодор Събев

На 13 септември, след рязко влошаване на здравословното му състояние, почина проф. Тодор Събев. Той издъхна в родното си село Острец, сега квартал на гр. Априлци.

Проф. Събев е роден през 1928 г. Той е дългогодишен преподавател по църковна история в Софийската духовна семинария и в Духовната академия „Св. Климент Охридски". През 1979 г. е избран за заместник-генерален секретар на Светият съвет на църквите, на който пост остава 14 години. Проф Събев е изтъкнат църковен историк. Има публикации както в областта на общата църковна история, така и в областта на историята на Българската православна църква. За съжаление той не можа да завърши голямото си проучване върху участието на БПЦ в международните отношения. През последните години проф. Събев беше член на СНС по Теология към ВАК, но по здравословни причини не е присъствал на заседанията.

През 1974 г. по инициатива на проф. Събев беше основан Църковноисторическият и архивен институт, на който той беше пръв директор. Бил е главен редактор на „Църковен вестник".

На 13 септември трисагий в дома на покойния професор в с. Острец бе изпратен от Врачанския митрополит Калиник, който беше близък на професора от семинарските години.

Опелото му бе отслужено на 16 септември от Русенския митрополит Неофит. Архиерят преподаде на родниците и близките на професора искрените съболезнования на Негово Светейшество патриарх Максим и митрополитите от Св. Синод.

Проф. Тодор Събев бе погребан в родното му с. Острец. Съболезнователно писмо до родните на професора е изпратил и генералният секретар на Световния съвет на църквите пастор Самуел Кобия. На погребението присъства и доц. Ангел Кръстев като представител на академичната общност и на Църковноисторическия и архивен институт.

СЪРДЕЧНИТЕ ХОРА НЕ СЕ ЗАБРАВЯТ

На колегата и приятеля с обич

След дългата суша, дойде тихият септемврийски дъждец. И с него косварната вест – колега се обади по телефона, че внезапно спряло да тупи сърцето на видния църковен историк проф. дтн Тодор Събев (10. 08. 1928 – 13. 09. 2008). Отначало помислих, че е слух и не исках да повярвам. Не видях съобщение и в интернет-пространството – не беше нито слух, нито невярна информация, а жестока истина. Нея нощ не заспах, потънал в мисли и тревоги. С проф. Събев бях обвързан повече от 30 години...

И днес ясно си спомням първата ни среща в помещението на току-що основания от него Църковноисторически и архивен институт (ЦИАИ). Беше в началото на зимата на 1974 г., когато бях студент по история във втори курс. Още тогава се ориентирах към българската църковна история и се налагаше да ползвам специализирана литература, която я имаше само в библиотеката на тогавашната Духовна академия. Моят учител и духовен наставник, доц. Васил Гозелев (сега професор и академик), ме изпрати за помощ и съдействие при проф. Т. Събев. Обадих му се по телефона и си уредихме среща. Като нетърпелив, отидох поране, но професорът имаше лекция и се наложи да го изчакам. Стоях в помещението на ЦИАИ и чаках леко развълнуван, без да си и помисля даже, че след време тук ще работя и ще стана дори наследник на директора.

Чух бавенето на звънеца и по коридорите се разнесе глъчка. След малко вратата се отвори и влезе той, професорът. За пръв път го виждах, но веднага познах, че е той, защото влезе властно, със замах и веднага запълни пространството с обаятелното си излъчване. Строен, елегантен, усмихнат. Съдрежно ми подаде ръка и се извини за това, че съм го чакал. Поведохме колегиален непринуден разговор, все едно че се познавахме от години. А като разбра, че съм и земляци (моето село Шумата отстои от неговото Острец на около 15 км), просто забрави, че студентите го чакаха да продължи лекцията си. Така стана нашето запознанство, което прерасна в искрено приятелство.

В началото на януари 1985 г. започнах работа в ЦИАИ – отначало като специалист, а сетне сечелих конкурс за научен сътрудник. Вече бях защитил дисертация и имах около двадесетина научни публикации по история на българските манастири. Професор Събев беше на отговорна църковно-икуменическа работа в ССЦ в Женева, но продължаваше да ръководи ЦИАИ чрез и. д. директор – по това време ст. н. с. д-р Николай Кочев (12. 07. 1938 – 30. 11. 2007). Виждяме се през месец май с. г., когато си дойде във връзка с подготовката на голям научен форум. Стисна ми сърдечно ръката и каза: „Много се радвам, че се престраши и дойде на работа при нас! Няма да съжаляваш!"

Така и стана. Още същата есен заминах на езикова и икуменическа специализация в Регенсбург (тогава Западна Германия). След като се върнах след една година, проф. Т. Събев ме извика на среща, разговор и ми заяви, че желае да ме стане „дясната ръка", като поема ръководството на ЦИАИ. Това ме изплаши и смути, защото бях наивен относно ставането на институт и имаше колеги, които работеха тук още от неговото създаване.

Споделих му това, но той беше непреклонен: „Спрял съм се на теб и ако не приемеш, много ще ме обидиш!" Бях притеснат „до стената" от този не само голям църковен историк, но и опитен църковен дипломат. Приех и той ме прегърна, казвайки: „Не се плаши, ще се справим, а и ще ти дадем винаги до теб!" Така от края на март 1987 г. станах и. д. директор на ЦИАИ.

Проф. Събев, макар и на работа в чужбина, непрекъснато поддържаше връзка с мен – по няколко пъти седмично се обаждаше по телефона ту в института, ту вкъщи. Щом дойдеше в България, първата му работа беше да ме намери и да му докладяваше как вървят работата на научния фронт. За по-дълго время идваше през лятото, когато и аз бях в отпуск, обикновено на село. Той идваше и там, понеже му бях на път за неговото родно село.

Спомням си, едно лято събирах сливи по къра. Тогава нямаше мобилни телефони и жена ми доведе професора на овощната градина. Там на сянка под дъвката говорихме доста, след това се прибрахме вкъщи, където беше останала да чака съпругата му Симеонка. Разговорът ни продължи на двора под черешата, където му показах първите корекции от подготовения за печат дневник на екзарх Йосиф I.

Вторият ми син Иван се роди на 1 септември 1989 г. Започнаха демократичните процеси и голямата криза. Налагаше се да дохранваме Иван с „Бебе-1", а „Хумана" имаше само с валута в Корея. Тогава се повреди и поточната линия на завода в Ловеч, който произвеждаше „Бебе-1". По магазините млякото (прясно и кисело) се намираше трудно.

Проф. Събев разбра притесненията ми и се притече на помощ. Започна да ми изпраща от чужбина необходимите бебешки храни и така спаси от глад малкия ми син. Когато се видяхме и поисках да му ги заплатя, той категорично отказа – беше човек с голямо сърце, отзивчив и доброжелателен!

Трудно, много трудно се пише за такъв съдрежен и чаровен човек! През последните години някои хора се опитаха да ни скарат и отношенията ни поохладяха. Но винаги не беше нито моя, нито негова. Винаги съм го уважавал и никога не съм избягвал контакта с него. Той го разбра, когато след дълго „отчуждение" се срещнахме внезапно в коридора, ръкувах се съдрежно с него и го поканих да влезе в Института. Отпусна се и заговорихме отново като стари приятели. Съжалявам, че това лято не ми остана время да го прекося на Острец и да го видя. Замина си толкова внезапно, че изненада много свои приятели.

Съдрежните хора не се забравят, докато съм жив ще го помня с добро. Ще го помни и моето семейство и най-вече малкият ми син Иван, който вече навърши 19 години.

Почивай в мир, скъпи професор Събев! Бог да те прости!

Ст. н. с. д-р ***Христо ТЕМЕЛСКИ***

„Слава Богу за всичко!"

„Всичко Господ ни дава за спасението на душата, не роптай, ако буде тиха, но смирявай се тогава и винаги казвай: знаю Господу всичко тъй е угодно. Слава Богу за всичко! Слава Богу за всичко! Слава Богу за скръбта и за радостта!"

Неотдавна нашият град бе посетен от Божянската чудотворна икона на Божията Майка. Освен благословението на светата икона, делегацията, която я съпровождаше донесе и песента на един руски монах, която започва с цитирането по-горе слова. В духа на Православието, тази песен напомня да благодарим винаги на Бога, защото Бог ни дава всичко за спасението на нашите души – и радости, и скърб, и изпитания. Разбира се, Бог не е създал човека за страдания, а за радост, затова при Сътворението го поставил в рая, където в присъствието на своя Творец човекът бил неизказано щастлив, но след грехопадението се скрил от Бога, както четем в св. Библия, и вследствие действието на греха в човешката природа и отдалечеността на човека от Бога, дошли страданията и дори смъртта. Колкото повече се отдалечавал човек от Бога и умножавал беззаконията си, толкова повече се увеличавали страданията и скърбите на човешкия живот. Всъщност страданията играят важна роля в живота на човека. Може да се каже, че те са както лекарство за човешката душа, което лекува човека от собствената му гордост и го кара да преосмисли живота си и да открие истинските ценности в него.

Както знаем, на 15 септември – първия учебен ден на нашите деца и само един ден след голямия християнски празник Кръстовден – нашият град бе сполетян от беда – единственият ни храм, граден с вяра и много труд от нашите деди, беше ударен от мълния и кубето на централния купол изгоря. Суеверен страх обхвана много сърца, някои виждаха лоша поличба в това, други го свързваха с трагедията на удавените младежи, а имаше и такива, които прагматично казваха: нямала черквата ръмкотвод и затова.

Истината е, че това кубе близо трийсетина години се извисяваше над нашия град и привличаше погледите към себе си, за да призове към Божия дом и към православната вяра всички, които погледнат нагоре. Но уви ... От ден на ден хората забягваха своя делничен ход и увлечени в своите злободневни проблеми, сякаш забравяха дори да хвърлят поглед нагоре. А в неделните и празнични служби броят черкуващите се християни все повече намаляваше. Черквата се изпълваше с голямо множество само по Великденските празници, и то от хора, дошли да се бутат в навалицата за върбови клонки или пък просто ей така.

Събранените тройнци решиха, че е по-добре техните деца да изучават само това, което ще е полезно за бъдещата им професионална реализация, но не и да бъдат учени и възпитавани в истините на светата ни православна вяра. Тъй безпаметно се нижеха дните в Троян до тази знаменателен 15 септември, когато мълния озари небето над града и изключително мощен гръм го разтресе. А това, което последва, всички го знаем – след мълнията кубето отново привлече погледите на тройнци към себе си, но този път в бушни пламъци, искряло като яка звезда в троянското небе. Може би, за да озари много помрачени души? Може би, за да спаси децата на Троян? ... Не знам, но знам са се надявам това да е така. Надявам се, тази светлина да не е светила напразно, а да е трогнала всяко троянско сърце. Надявам се, Троян да се е събудил от духовния си сън за духовен живот. Надявам се, всички ние, тройнци, да осъзнаем, че троянският храм не е паметник, а нашият дом за молитва, че това е всъщност спасителен кораб за нашите души. Кораб, чието последно пристанище е Небесното царство на нашия Спасител и Господ Исус Христос! Надявам се, а в сърцето ми напирам словата от песента: „Слава Богу за всичко! Слава Богу за всичко!

Слава Богу за скръбта и за радостта!..."

Църковното настоятелство при храм „Св. Параскева" – Троян призовава всички православни християни да помогнат за възстановяване кубето на храма.

Сметка на църковното настоятелство в лева:
Банка ДСК-ТРОЯН BG14STSA93000007526650,
банков код: STSABGSF
Сметка на църковното настоятелство в евро:
„БАНКА ПИРЕОС БЪЛГАРИЯ" АД, Клон „ТРОЯН",
сметка BG95 PIRB 8056 2699 5980 91.

Архиерейски наместник и председател на църковното настоятелство при храма: ставрофорен свещеноикономи Марин БОЖКОВ

Църквата „Св. София“ през 1871 г.
Графика от Фелике Канц

„Св. София“, снимка от 1920 г.

Храм „Св. София“ днес

СВЕТА СОФИЯ (ПРЕМЪДРОСТ БОЖИЯ) И ЕЗИЧЕСКИЯТ Ѝ ПАМЕТНИК

София – столицата на България, е град с многовековна история, познат с различни имена през вековете: Сердика, Средец, Триадица, София. С последното име е известен едва от средата на XIV в. и то му било дадено от тогавашния катедрален храм „Св. София“.

Самият храм възниква насред източния езически некропол на Сердика като гробищна църква. Преди това на неговото място последователно е имало няколко по-малки гробищни църквици, първата от които е от нач. на IV в. Предполага се, че още след архитектурното и преустройство по време на управлението на император Юстиниан тя е посветена на Божията Премъдрост, т. е. името ѝ е „Света София“. Това било пряко влияние от величествения столичен катедрален храм „Св. София“ в Константинопол (дн. Истанбул, а наричан от българите Цариград), който бил посветен от Цариградската вселенска патриаршия на Божията Премъдрост. А богословите свързат Премъдростта с Второто лице на Света Троица – Бог-Слово. Тази идеологема има връзка с Боговъплъщението, чийто начален момент точно е фиксиран в новозаветната книжнина с благовестието на архангел Гавриил. Православната църква отбелязва този ден като Благовещение и го празнува на 25 март. В такъв смисъл единственото молитвено и богослужебно честване на Божията Премъдрост е на 25 март.

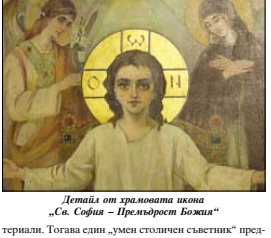

Детайл от храмовата икона „Св. София – Премъдрост Божия“

През 809 г. хан Крум завладява Сердика и я включва в границите на българската държава. По времето на княз Борис църквата „Св. София“ е възобновена и става градска съборна църква. А през Втората българска държава тя е митрополитски храм, щедро обдарен от севастократор Калоян.

След завладяването на София от турците „Св. София“ е полуразрушена и неподдържана, затова поробителят я обръща в джамия. През 1443 г. в поробените български земи навлиза обединената християнска армия под предводителството на Владислав III Ягело (Варненчик) и Янош Хуниади. В София кръстоносците премахнали турската власт и поставили за управител на града местния митрополит. Макар и за кратко време „Св. София“ отново станала действащ православен храм. Едва през първата половина на XVI в. потурченият хърватин Сиявуш паша отново я преустройва в джамия и така вековe нарсд.

През 1818 и 1858 г. силни земетръси сериозно повреждат масивната постройка. При второто земетресение пада минарето и убива няколко мюсюлмани, затова я изоставили. След Освобождението софийци използват старинния храм за склад на газта, с която се палели уличните лампи; а след съдарянето на часовиковата кула (3 януари 1882 г.) върху църковния покрив слагат вишка за противопожарни наблюдения. След полагането на основния камък за строителството на храм-паметника „Св. Александър Невски“ имало недостиг на строителни материали. Тогава един „умен столичен съветник“ предложил – храмът „Св. София“ да бъде съборен и тухлите му да бъдат използвани за новата църква...

След дългогодишни археологически проучвания, ремонти и реконструкции едва през 1930 г. старинният храм „Св. София“ отново отворил дверите си за богомолци. На 21 септември с. г. било извършено освещаването на храма от тогавашния Софийски митрополит Стефан в съслужение с митрополитите Макарий Неврокопски и Паисий Врачански, епископите Варлаам Левкийски и Свето-Лубенски Серафим, архимандритите Софроний и Антим и многобройното столично духовенство. Присъствали цар Борис III, княз Кирил и княгиня Евдокия, министър-председателят Андрей Ляпчев и няколко министри, председателят на Народното събрание Н. Найденов, столичният кмет Владимир Вазов и още много висши чиновници, както и хиляди столичани. Благодарение на начетения и прозорлив столичен митрополит храмовия празник започнали да честват на Благовещение Богородично – тогава на 7 април по нов стил (по този стил нашата църква служи от 13 април 1916 г. до 25 декември 1968 г., след което преминва към т. нар. новоюлиански календар и Благовещение се върна отново на 25 март). В една покана на църковното настоятелство на храма от 1935 г. четем следното: „На 7-й април – св. Благовещение, в неделя е храмовия празник на старинната столична църква „Св. София“ – Божия Премъдрост, която на този ден, най-реално се е проявила с въплощението на второто лице на св. единосъщна и нераздела Троица – Бога-Слово, за спасението на света...“

До тук всичко е нормално. Но дойде „демократията“, която чрез провокиран разкол съсипа Българската православна църква. По време на мандата на столичния кмет Александър Янчулев (21 окт. 1991 – 16 ноември 1995 г.) за Ден на София беше обявен не 25 март, както трябваше да бъде, а 17 септември. Тогава по църковен календар е прославата на светите мъченици Вяра, Надежда и Любов и майка им София. След раждането на третата дъщеря майката овдовяла и сама оттледала трите си деца, като ги възпитала в непоколебим християнски дух. Но тогава християните били гонени, унижавани и избивани. Римският император Адриан научил за тяхното примерно поведение и наредил да ги доведат в двореца. Той им предложил охолен живот и всякакви благини, но при положение да се откажат от вярата си. Всички отказали и започнали мъченията на дъщерите. Първа пострадала 12-годишната Вяра, която изтърпяла всички мъчения и накрая била посечена с меч. Подобна била съдбата и да другите две дъщери – 10-годишната Надежда и 9-годишната Любов. Майка им не била измъчвана, тя погребала свидните си дъщери и три дни прекарала на гробовете им в сълзи и молитви. Така и предала Богу дух. Това станало през далечната 126 г. От 777 г. мощите им били пренесени в Елзас, Франция. У нас тези мъченици са почти непознати и освен календарната им прослава, храмове и параклиси в тяхна чест не са съграждани.

При следващия кмет Стефан Софиянски, който беше избиран цели три поредни мандата, стана друго чудо – столицата се сдоби с езически паметник. До входа на софийското метро при „Булбанк“ преди имаше паметник на Ленин. Той беше премахнат и на негово място през 2001 г. се извиси на висок постамент-колона фигурата на псевдо „Св. София“. От казаното по-горе, стана ясно, че Света София означа Божия Премъдрост (или Бог Слово). Или с две думи, това е Второто лице на Света Троица – Иисус Христос. И вместо Негов паметник, като символ на нашата столица е издигнат друг. Скулпторът Георги Чапкьонов е представил една стройна и красива млада жена с крепостна корона на главата. Тя държи в дясната си ръка лавров венец, а на лявата ѝ ръка е кацнала сова – в езически времена тази птица е била символ на мъдростта. Ако това представлява Св. София (Божията Премъдрост), то виновниците за това кощунство нека си посипят главите с пепел и денонощно горчиво да се молят на колене в старинния храм „Св. София“.

Паметникът на псевдо „Св. София“ в цял рост

Но така е, когато социалистическата държава възпитаваше народа ни в атеизъм в продължение на 45 години. Нека видим сега дали ще се намери кой да поправи тези прегрешения...

Текст и снимки: ст. н. с. д-р Христо ТЕМЕЛСКИ

ЗАПОЧНА АБОНИРАНЕТО ЗА 2009 г.

„Църковен вестник“

1 година ..... 25,00 лв.
6 месеца ..... 12,50 лв.
3 месеца ..... 6,25 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000
ул. „Оборище“ № 4
тел. 987-56-11, тел./факс 980-30-16
МОЛ: Танка Тончева Христова
e-mail: synpress@dveribg.net
РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ
Ръкописи не се връщат.

Банкова сметка на Синодално издателство на БПЦ
УниКредит Булбанк – София, ул. „Алабин“ № 58
IBAN BG97UNCR96601018147018, BIC код: UNCRBGSF

Съгласете да се изпращат с пощенски запис или по банкова сметка, в които да се изписа точният адрес и пощенският код на получателя!

„Църковен вестник“ съдържа авторски текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.